

**QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI**

Seduta tat-28 ta' April, 2008

Citazzjoni Numru. 308/2006

Kawża Nru: 18

A

-vs-

B

Il-Qorti;

Rat ir-rikors ġuramentat ipprezentat fl-20 ta' Settembru, 2006 li permezz tiegħu l-attriċi esponiet bir-rispett u bil-ġurament ikkonfermat:

1. Illi r-rikorrent iżżewġet lill-intimat B fl-20 ta' Ottubru tas-sena 1984;

Kopja Informali ta' Sentenza

2. Illi dan iż-żwieġ huwa vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju fuq il-ħajja miżżewġa, fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali tagħha jew b'anomalija psikoloġika serja li tagħmilha mpossibbli għall-partijiet illi jaqdu l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ kif ser jiġi ppruvat fil-kors tal-kawża;

3. Illi għalhekk iż-żwieġ bejn il-partijiet huwa null u nvalidu skond il-liġi.

Għaldaqstant in vista tar-raġunijiet premissi, ir-rikorrent umilment titlob li dina l-Onorabbli Qorti jogħgobha:

1. Tiddeċiedi u tiddikjara li ż-żwieġ bejn il-partijiet fuq imsemmi huwa null u bla effett għall-finijiet u effetti kollha tal-liġi.

Bl-ispejjeż kontra l-intimat li hu minn issa ngunt in subizzjoni.

Rat il-lista tax-xhieda.

Rat ir-risposta ġuramentata tal-konvenut, ippreżentata fid-19 ta' April, 2007, li permezz tagħha rrisponda bir-rispett u bil-ġurament tiegħu kkonferma:

1. Illi l-esponenti jaqbel illi ż-żwieġ ta' bejn il-partijiet huwa null u nvalidu skond il-liġi, pero' mhux għal tortijiet imputabbli unikament lilu. Illi l-esponent jaqbel illi l-kunsens tiegħu kien vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju fuq il-ħajja miżżewġa u fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali tagħha imma l-allegazzjoni li h uwa għandu anomalija psikoloġika li tagħmilha mpossibbli għalih li jaqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ hija nfondata kemm fil-fatt kif ukoll fid-dritt. Illi l-esponenti m'għandux ibati spejjeż għal din il-proċedura.

2. Salv eċċezzjonijiet ulterjuri.

Rat il-lista tax-xhieda.

Rat l-atti proċesswali.

Rat l-affidavits tal-partijiet.

Rat il-verbal tas-seduta tat-28 ta' Marzu, 2008 illi permezz tiegħu l-kawża tħalliet għas-sentenza.

Ikkunsidrat;

Illi l-attriċi qegħda titlob l-annullament taż-żwieġ kontrattat bejn il-partijiet fis-sena 1984 a bażi ta' l-Artiklu 19 (1) (d) u (f) tal-Kapittu 255 tal-Liġijiet ta' Malta. Il-konvenut jaqbel għalkemm għal raġunijiet imputabbli lill-attriċi, u kif dejjem irritenew il-Qrati Maltin; *“F'materja ta' żwieġ illi huwa ta' ordni pubbliku, ma tistax tagħmilha daqshekk faċli li parti tirrepeti kliem il-liġi u l-parti l-oħra tammetti u b'hekk jirrendu ż-żwieġ annullabbli bl-iktar mod faċli u espedjenti. Hawn ma aħniex fil-kamp ta' kreditu likwidu jew responsabbiltà ta' xi kollizzjoni imma f'kamp l-iktar delikat u serju u l-Qorti ma tistax tħalli nies li kappriċċozament wara xi żmien ta' żwieġ jiddeċiedu illi kellhom nuqqas ta' diskrezzjoni fuq iż-żwieġ u meta jkollhom sieħba jew sieħeb ieħor jerġgħu jakkwistaw malajr din id-diskrezzjoni u jsiru maturi. Fejn jirriżultaw verament raġunijiet għall-annullament tiegħu l-istess żwieġ għandu jiġi annullat pero' dan ma għandux ikun sabiex jiġu akkomodati l-kapriċċi ta' dak jew l-ieħor. Għalhekk il-kawżali għall-annullament għandha tirriżulta ċara u mingħajr dubju.”* (Anna Tonna vs Alexander Tonna deċiża mill-Qorti ta' l-Appell fis-6 ta' Novembru, 1991).

L-artikli ċitati mill-attriċi jirrigwardaw:

19 (1) (d) – vizzju tal-kunsens ta' xi parti li jkun b'difett serju ta' diskrezzjoni fuq il-ħajja miżżewġa jew fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali tagħha jew b'anomalija serja psikoloġika li tagħmilha mpossibbli li dik il-parti taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ;

19 (1) (f) – li l-kunsens ta' xi parti jkun inkiseb b'eskluzjoni pożittiva taż-żwieġ jew xi element essenzjali tiegħu, jew tad-dritt għall-att taż-żwieġ.

Mill-provi mressqa jidher li l-partijiet ma kinux idejali għal xulxin, anzi kienu riċetta biex iż-żwieġ ifalli. Sfortunatament għalkemm il-partijiet damu sentejn għarajjes, ftit jew xejn kienu jiltaqgħu f'dak iż-żmien għaliex il-konvenut għamel tista' tgħid il-perjodu kollu jistudja barra, bir-riżultat li ma kienu jafu lil xulxin xejn u wara li żżewġu bdew il-problemi, għalkemm damu xi snin biex isseparaw legalment.

Naturalment dwar x'għara wara ż-żwieġ, dan hu mmaterjali għall-kawża ħlief biex jitfa' dawl fuq l-istat ta' fatt ta' qabel iż-żwieġ, u dan għandu jiġi valutat fl-isfond tas-sentenzi li ser jiġu. Kif qalet il-Qorti ta' l-Appell fil-kawża Joseph Zammit vs Bernardette Zammit (27 ta' Jannar, 2006);

“Irid mill-ewwel jiġi senjalat prinċipju fundamentali fil-liġi ċivili u cioe' li ż-żwieġ bejn il-kontendenti għandu jkun preżunt li jkun wieħed validu. Għalhekk huwa dover assolut ta' kull parti fil-kawża li tagħmel prova sodisfaċenti ta' l-allegazzjonijiet rispettivi tagħha dwar l-allegazzjoni u cioe' li ż-żwieġ huwa null għaliex l-oneru tal-prova huwa dejjem fuq spallejn min jallega.

Is-sub-inċiż (d) fuq imsemmi jsemmi wkoll li ż-żwieġ ikun null jekk ikun affettwat b'anomalija psikoloġika serja u tagħmilha impossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ. Ta' min jenfasizza hawn li l-liġi tagħna tirrikjedi li l-anomalija psikoloġika tkun tali li tagħmilha mpossibbli u mhux semplicement diffiċli li wieħed jaqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ jew inkella li jassumi l-istess obbligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ.

Rigward id-disposizzjoni kontenuta fis-sub-inċiż (f) fuq imsemmi biex dan id-difett ikun jirriżulta jkun jeħtieġ li jiġi provat sodisfaċentement li ż-żewġ partijiet jew waħda minnhom fil-mument ta' l-għoti tal-kunsens matrimonjali tkun eskudiet iż-żwieġ innifsu jew eskudiet element essenzjali tal-ħajja miżżewġa jew id-dritt għall-att taz-żwieġ u din l-esklużjoni tkun saret b'att pożittiv tal-volonta' ta' dik il-parti. Huwa evidenti li din id-disposizzjoni tirravviża sitwazzjoni ta' simulazzjoni u għandu jiġi

enfasizzat li nullita' ta' żwieġ bażata fuq il-kawżali ta' simulazzjoni proprjament tkun teskludi kawżali bażata fuq nullita' ta' żwieġ minħabba nuqqas ta' esklużjoni ta' ġudizzju. L-inkompatibbiltà bejn dawn iż-żewġ kawżali toħroġ mill-fatt li n-nuqqas ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju timplika inkapaċità li wieħed jagħraf, jifhem u jirrifletti filwaqt li l-kawżali tas-simulazzjoni teħtieġ li jkun hemm tali kapacià intelletwali, proprju l-att pożittiv tal-volontà li jwassal għas-simulazzjoni, totali jew parzjali.”

Fil-kawża Nicholas Agius vs Rita Agius (25 ta' Mejju, 1995) intqal illi “*B'difett serju ta' diskrezzjoni tal-ġudizzju l-leġislatur ma riedx ifisser sempliċement kwalsiasi stat ta' immaturità; li parti jew l-oħra fiż-żwieġ tista' tkun fiha fil-mument li jingħata l-kunsens reċiproku. Li kieku l-leġislatur irrikjeda maturità sħiħa u perfetta ftit jew addirittura ebda żwieġ ma kien ikun validu. In-nuqqas ta' discretio judicii hu kuncett ġuridiku intrinsikament marbut mal-kapaċità ta' parti jew oħra fiż-żwieġ li tagħti l-kunsens liberu u xjenti tagħha għar-rabta taż-żwieġ.”* F'dan is-sens ġew deċiżi wkoll il-kawżi Angela Spiteri vs Joseph Spiteri (4 ta' Novembru, 1994), Robert Attard vs Josephine Attard (18 ta' Ottubru, 1995) u Janet Portelli vs Victor Portelli (14 ta' Awissu, 1995).

Fil-kawża fl-ismijiet Mario Mizzi vs Maris Mizzi (15 ta' Novembru, 2005) il-Qorti tal-Appell ukoll qalet li; “*Biex ikun hemm in-nuqqas jew difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju irid ikun hemm l-inkapaċità psikika jew kostituzzjonali (mhux neċessarjament anomalija psikoloġika fis-sens mediku) li wieħed jagħraf u jirrifletti jew li jiddeċiedi liberament (jigifieri mingħajr impulsi interni li jkunu neħhew il-libertà ta' l-għażla tal-persuna li tkun) fuq l-oġġett tal-kunsens matrimonjali.”*

Fil-każ odjern il-Qorti ssib li anke f'dawn il-parametri t-talba għall-annullament hija ġustifikata għaliex kien jeżisti difett serju ta' diskrezzjoni da parti taż-żewġ partijiet.

Għal dawn il-motivi l-Qorti tilqa' t-talba attriċi u tiddikjara null iż-żwieġ celebrat bejn il-partijiet fl-20 ta'

Kopja Informali ta' Sentenza

Ottubru, 1984. L-ispejjeż ikunu bla taxxa bejn il-partijiet.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----